

De vaste Commissie voor de Handelspolitiek, in welke handen de voorbereiding van het onderhavige wetsontwerp is gesteld, heeft de eer daaromtrent het navolgend verslag uit te brengen.

Algemeen

De commissie kan zich met de inhoud en de strekking van het onderhavige wetsontwerp over het algemeen zeer wel verenigen. Zij acht het van groot belang, dat het in 1944 door de Regering te Londen vastgestelde besluit Regeling in- en uitvoer 1944 en de andere, eerst zo verbrokkelde wetgeving ter zake, thans zal worden vervangen door een algemene wet, waarin tevens de in- en uitvoer van landbouwproducten zijn grondslag vindt.

Reeds geruime tijd geleden is verschenen een voorontwerp van wet betreffende de invoer, de uitvoer en de doorvoer van goederen. Tegen dit voorontwerp bestonden verschillende bezwaren, die o.m. naar voren zijn gekomen in het advies van de Sociaal-Economische Raad van 11 maart 1956. Het stemt de commissie tot voldoening, dat in het nieuwe wetsontwerp in belangrijke mate aan deze bezwaren kon worden tegemoet gekomen.

Bij de bespreking in de commissie spraken enkele leden hun bezorgdheid uit over de verreikende bevoegdheden, die in het onderhavige wetsontwerp in handen van de uitvoerende macht worden gelegd. Zij wezen hierbij o.a. op artikel 2, krachtens welk artikel bij algemene maatregel van bestuur regelen kunnen worden gesteld, waarbij aan een aangewezen Minister de bevoegdheid kan worden gegeven om heffingen op in- en uitvoer vast te stellen. De beperkingen, die hierbij in acht moeten worden genomen, zijn volgens de hier aan het woord zijnde leden niet van grote betekenis; immers, praktisch kan een dergelijke maatregel steeds worden genomen met als motivering, dat de maatregel wordt vereist door het „belang van de volkshuishouding” of „een internationale afspraak”. De hier geschetste gang van zaken verzwakt de mogelijkheid van controle door de Staten-Generaal. Verder — zo vervolgden deze leden — bestaat er dan nog slechts de verplichting tot het „horen” van de Sociaal-Economische Raad of een commissie als bedoeld in artikel 43 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie dan wel de naar het oordeel van de betreffende Minister bij dat besluit in belangrijke mate betrokken produkt- en bedrijven. En zelfs dit „horen” is in een aantal gevallen niet verplicht, als naar het oordeel van de betrokken Minister het algemeen belang zich daartegen verzet (artikel 2, lid 5). Deze leden wezen erop, dat op blz. 6, linkerkolom, van de memorie van toelichting betreffende de doorvoer te lezen staat: „Zij (d.w.z. de bewindslieden, die het stuk hebben ondertekend) menen bij nader inzien, dat — mocht daaraan onder bijzondere omstandigheden uit hoofde van de internationale samenwerking behoefte ontstaan — erop vertrouwd mag worden, dat een wet ter beperking van de vrijheid van doorvoer op zeer korte termijn tot stand zal kunnen komen.”. De hier aan het woord zijnde leden zouden gaarne van de Regering vernemen, waarom deze weg bij de in- en uitvoer niet is gekozen.

Tal van leden waren echter met de Ministers van mening, dat er bepaaldelijk behoefte aan bestaat, dat de Regering de beschikking krijgt over voldoende handelspolitieke bevoegdheden. Zij konden dan ook met de inhoud van artikel 2, dat deze bevoegdheden onder bepaalde omstandigheden toekent, alleszins instemmen. Overigens achtten zij het met de Regering wel van de grootste betekenis, dat een zo beperkt mogelijk gebruik van deze bevoegdheid wordt gemaakt.

Het is van zeer veel belang, dat de bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen zich uitdrukkelijk beperken tot het gebied van de in- en uitvoer, waar deze regelen werkelijk nodig worden geacht. In afwijking dus van een vroeger gevolgde gedachtengang wordt bepaald, dat de regelen niet zonder meer de in- of uitvoer van alle goederen naar alle landen kunnen betreffen, maar dat van den beginne af aan reeds een beperking wordt aangebracht tot nader te omschrijven categorieën, hetzij door aanwijzing van bepaalde goederen, hetzij door beperking tot bepaalde landen, hetzij door omschrijving van bepaalde betalingsmodaliteiten.

Vele leden konden zich zeer wel verenigen met de bevoegdheid aan de in aanmerking komende Minister te geven, om tijdelijke heffingen op de in- of uitvoer van goederen vast te stellen, maar zij achtten een bijzondere omzichtigheid geboden bij de gebruikmaking van de uitbreiding van deze bevoegdheid tot de industriële sector. In de desbetreffende passage op blz. 8 en 9 van de memorie van toelichting wordt hier weinig aandacht aan besteed.

De mogelijkheid tot nationaal ingrijpen op het gebied van de handelspolitiek wordt op zich zelf overigens reeds beperkt door de verschillende internationale regelingen, die Nederland heeft onderschreven; met name moet hierbij worden gedacht aan de Benelux en de Europese Gemeenschappen.

Deze leden zouden gaarne nader worden ingelicht over het overleg, dat in het kader van de Benelux ter coördinatie van de in- en uitvoerwetgeving gaande is met België en Luxemburg. Naar op blz. 6, linkerkolom, van de memorie van toelichting wordt medegedeeld, is een soortgelijk wetsontwerp in voorbereiding in België. Ook al zal de tekst van het wetsontwerp niet geheel gelijklopend zijn, het is van het grootste belang, dat de wezenlijke inhoud precies dezelfde is en dat met name dezelfde bevoegdheden worden verstrekt. De totstandkoming van een gemeenschappelijke handelspolitiek, welke zeer ver gevorderd is, vereist vanzelfsprekend een volstrekt gelijk gericht beleid op het gebied van de handelspolitiek.

Vele andere leden vroegen waarom overleg met de andere landen van de Europese Economische Gemeenschap en met de Europese Commissie achterwege is gebleven. Hoe is de wetgeving op dit gebied in die andere landen geregeld en sluit dit wetsontwerp daarop aan? Deze leden betreurden het, dat — nu de indiening van het wetsontwerp zo lang op zich heeft laten wachten — de memorie van toelichting nauwelijks aandacht besteedt aan de beperkingen, die met betrekking tot de voorgestelde wettelijke regeling van in- en uitvoer uit de E.E.G. zullen voortvloeien. Deze leden zouden dan ook een nadere toelichting van het verband tussen de tot stand te brengen gemeenschappelijke handelspolitiek in het kader van de E.E.G. en het gebruik maken van de bevoegdheden krachtens het onderhavige wetsontwerp ten zeerste op prijs stellen.

De redenen waarom een regeling van de doorvoer niet in het thans aanhangig gemaakte wetsontwerp is opgenomen achten de leden, hier aan het woord, niet overtuigend. Erkennend de grote belangen, die voor Nederland aan een vrije doorvoer verbonden zijn, doen zich toch gevallen voor, waarbij deze doorvoer aan bepaalde beperkingen moet worden gebonden.

Het E.G.K.S.-Verdrag impliceert, dat in bepaalde situaties — b.v. bij het treffen van beperkende maatregelen van tijdelijke aard ten aanzien van in- en uitvoer van een bepaald land — deze maatregelen niet door een clandestiene doorvoer via een ander land van de Gemeenschap gefrustreerd mogen worden. Het is dan ook niet duidelijk, waarom de Regering in dit opzicht het advies van de S.E.R. heeft gevolgd. Heeft de Minister, alvorens de bevoegdheden ten aanzien van de doorvoer uit het wetsontwerp te schrappen, hierover het

oordeel van de Hoge Autoriteit gevraagd? Hoe is deze materie in de vijf andere landen van de Gemeenschap geregeld?

Nieuw in deze wet is de bevoegdheid tot het opleggen van heffingen — welke wel reeds bestaat in de landbouwsector — voor de industriële goederen. De memorie van toelichting ziet hierin een geëigend middel ter bestrijding van dumping. Valt hieronder ook de sociale dumping? In de memorie van toelichting op het voorontwerp (Bijlage I) worden op blz. 18, linkerkolom, een aantal gevallen genoemd, waarin de Regering zich voorstelt van deze wet gebruik te maken. Waarom is hierbij niet vermeld de wenselijkheid corrigerend te kunnen optreden in het handelsverkeer met landen met een staatshandel? Deze opsomming dateert uit 1955, dat wil zeggen, is geschreven vóór de inwerkingtreding van de E.E.G. Gelden deze gevallen van optreden ook nog in de huidige omstandigheden?

Voorts werd de vraag gesteld, waarom het wetsontwerp, naast de bevoegdheid tot het opleggen van heffingen, niet de mogelijkheid verleent tot het heffen van tijdelijke invoerrechten.

De Regering heeft de S.E.R. niet gevolgd in zijn advies om voor het in werking treden van de bevoegdheden, die deze wet geeft, de procedure van de z.g. stilzwijgende bekrachtiging te volgen. Op blz. 8 van de memorie van toelichting deelt de Minister mede aan de door hem gekozen procedure, welke overeenstemt met die van de Wet economische mededinging, de voorkeur te geven, zonder echter daarvoor argumenten aan te voeren. Kan de Regering zich op dit punt verduidelijken?

Een verplichting tot periodieke verslaggeving aan de Staten-Generaal over de toepassing van deze wet, zoals ook in de Landbouwwet (artikel 30) voorkomt, is in het onderhavige wetsontwerp niet opgenomen. Ten einde een verzwakking van de controlemogelijkheid van het Parlement te voorkomen, zouden de hier aan het woord zijnde leden deze verplichting gaarne alsnog in de wet zien opgenomen.

Het ligt in de bedoeling, aldus de memorie van toelichting, blz. 9, dat de heffingen en restituties, welke een aanmerkelijke invloed op 's lands financiën hebben, niet zullen worden vastgesteld dan na overleg met de Minister van Financiën. Moet hier worden verondersteld, dat de woorden „na overleg” welbewust zijn gekozen en dat daardoor niet is neergeschreven „in overleg”?

Verscheidene leden betreurden het, dat het voorstel van de S.E.R. om in de algemene maatregel van bestuur, die machtigt tot het opleggen van heffingen, de omvang van de bevoegdheden van de betrokken Minister nader te preciseren niet is overgenomen.

De Regering heeft gemeend, dat er geen plaats is in deze wet voor een bepaling, die betrekking zou hebben op vergoeding wegens ernstig nadeel ondervonden door de toepassing van deze wet. Is het desalniettemin te verwachten, dat met te goeder trouw afgesloten en ten tijde van de invoering van een maatregel lopende contracten te allen tijde rekening zal worden gehouden?

Artikelen

Artikel 2, lid 4. Welke argumenten hebben ertoe geleid, dat door de Regering een afwijzend standpunt is ingenomen ten aanzien van een suggestie van de S.E.R. om in de wet de verplichting op te nemen om zowel de S.E.R. resp. een commissie ex artikel 43 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie als het betrokken bedrijfslichaam te horen? De adviezen van deze onderscheiden organen hebben elk hun eigen karakter, waarbij in het S.E.R.-advies meer het algemeen belang en in het advies van het betrokken bedrijfslichaam meer het belang van de direct bij de maatregel betrokkenen tot zijn recht zal komen. Beide zijn onmisbaar voor een goede besluitvorming.

Verdiend het geen aanbeveling om in de wet vast te leggen, dat, indien de betrokken produkt- of bedrijfsschappen ontbreken, de naar het oordeel van de Ministers bij het betreffende besluit in belangrijke mate betrokken representatieve organisaties uit het vrije bedrijfsleven dienen te worden gehoord?

Ligt het in het voornemen om de in dit artikel voorge-

schreven adviezen te publiceren of ter kennis van de Staten-Generaal te brengen?

Artikel 8, lid 1. Welke is de ratio van het voorschrift, dat de werkingsduur van de in de artikelen 7 en 8 bedoelde gemeenschappelijke beschikkingen wordt gesteld op acht maanden na het ontvangen van het advies, dat aan het georganiseerde bedrijfsleven wordt gevraagd?

Het lijkt minder gewenst de aanvangsdatum van de periode van acht maanden te doen afhangen van een wel zeer onzekere gebeurtenis als het ontvangen van het advies. Men zou wellicht beter de periode van acht maanden een aanvang kunnen doen nemen op de datum, waarop de betreffende in- of uitvoerbeschikking werd vastgesteld of gewijzigd. Een daartoe strekkende wijziging zou kunnen worden aangebracht door uit het eerste lid van artikel 8 te schrappen de woorden: . . . „uiterlijk tot acht maanden na de dag, waarop het in het zesde lid van dat artikel bedoelde advies is ontvangen, of, ingeval van toepassing van het vijfde lid van dat artikel” . . .

Artikel 10. Zou de Regering kunnen mededelen, waarom het vragen van advies aan enig adviescollege niet is voorgeschreven voor het nemen van de in artikel 10 bedoelde ministeriële beschikking. Bij dringende omstandigheden zou immers eenzelfde procedure als voorzien in artikel 7, lid 2, kunnen worden gevolgd. Een verplichting tot adviesaanvraag klemt te meer, daar de hierbedoelde beschikking niet door een algemene maatregel van bestuur zal worden gevolgd.

Artikel 11. Het werd door vele leden betreurd, dat de Regering niet heeft overgenomen de suggestie van de S.E.R. om, alvorens gebruik te maken van de bevoegdheid in dit arti-

kel gegeven om bevoegdheden over te dragen aan het bestuur van een produkt-, een hoofdbedrijf- of een bedrijfsschap, het college van advies te horen.

In de memorie van toelichting, blz. 13, rechterkolom, doet de Minister de toezegging de S.E.R. te horen in alle gevallen, waarin de overdracht van meer algemene of principiële betekenis is, maar in de tekst van de wet is hieromtrent niets te vinden.

Aldus vastgesteld 26 april 1961.

DROESEN
LUCAS
NEDERHORST
VONDELING
JANSSEN
VAN LEEUWEN
BLAISSE
VAN EIJDEN
W. J. G. PETERS
PATIJN
BIESHEUVEL
VAN DER MEI
VREDELING
BAART
B. P. VAN DER VEEN.